בסוד שיח

מדינת ישראל נגד ר' שניאור זלמן גרוסמן

כולנו עדים רבי יום ביומו להתבזאריות הלאומנית המסיסה של חברי הכנסת הערבים, רק בסקרים גדירים ביותר מוגש גיליון אישום נגדם, ויש להניח, כי גם אם יוריידו בבית משפט השלום או המחוזי – בעיקר ל"עליון", בשם הסובלנות, הם ייצאו בחסד וברחמים.

בכל מקרה, גם אחדי פרשת הדוגמה יגאל עמיר והאלימות המילולית שקדמה לה, יישבות הפרקליטות "שבעה נקיים" על כל התבטאות קשה וחדיגה של חה"כים הערבים, ובדרך כלל לאחר עיון ממושך לא נפתח תיק ותופש הדיבור חוגג בגרונל.

אבל לא כן כאשר מדובר ביהודי פשוט הנושא את השם ר' שניאור זלמן גרוסמן.

גרוסמן זה שווה כיסוי בפני עצמו על מסירות־נפשו להוד ליק נר־התמיד בקברי צדיקים וראשונים המסונים באזורים רבי סכנות, ולא נגרד לכך. נפשט רק את כתב האישום שהוגש נגדו על־ידי "מדינת־ישראל ענף התביעות מחוז ירושלים, משטרת ישראל".

"בתאריך 27.3.01 בשעה 17.24 או בסמוך לכך הזמין הנאי שם את המשטרה למקבר שמעון הצדיק בירושלים, על־מנת להי תלונן על אנשים חשודים, לטענתו, אשר מצלמים באיזור. למקום הגיעה נידת משטרה ובו השוטרים עיאד חאיק ומוחים שוקר, והשוטרת מיכל גרינצמן. הנאשם הצביע על חשוד עם מצלמה וחשוטרת חאיק שוחח עמו בערבית. שכן, היה מדובר בצלם רחוב ערבית.

כשסמע זאת ניגש הנאשם לשוטרת אשר ישבה ליד חאיק בנידת ואמר לה: "אך את מסתובבת עם ערבים, תשמרי על הכבוד שלך, את בת מלך, היתי רוצה לראות שערבייה תסתובב עם יהודי". מכך העליב הנאשם את השוטרת את השוטר חאיק שהוא מוסלמי תפקידם כדין.

בהמשך לאחר שהוכל להתנה המשטרה, תקף הנאשם את השוטר חאיק כשהוא ממלא תפקידו, בכך שדחף אותו ושרט אותו בידו השמאלית". עד כאן הציטוט.

מכיוון שאני מכיר את גרוסמן שנים רבות, אין לי צל של ספק שהוא אכן אמר את המיוחס בכתב האישום, אבל, בשום אר פן, אין סיכוי שאדם כמותו ידים יד על שוטר ושלא לדבר על שוטר הדוגל עמו עם אזרחים על ידיו או בלי אצבעות, ותקף שוטר כאשר לידו עוד מספר שוטרים. בכתב האישום לא מובא דבר על הקריאה היחידה לחקירת שוטרים את חאיק על האופן שבו נהג כלפי גרוסמן, במהב האישום לא כתוב דבר על מתק השפתיים של השוטר חאיק כאשר שוחח עם הערבי לחשוד. הפלא הערבי שהסתובב בנסיבות חשודות עם הערבי לחשוד. ידע עברית טובה ושוחח בשפה זו עם גרוסמן אבל חאיק, בגוב זחוו של גרוסמן, העדיף לדבר עם החשוד בערבית ומחך מאוד שיזמר אותו.

"מכאן בזגגלר" לא התקיים במסדרו של גרוסמן, ובמיוחד כשרוצחים פלשתינאים רמי־מעלה זוכים ליחס מיוחד מצד ראשי המיסטר כאן.

זוהי אולי ההזדמנות לאחגר את משטרת ישראל האת הפר קליטות, שיהנהגו באותה אמת־מידה שהם נוהגים כלפי גרוסמן גם כלפי כמה מהעובדים הערבים בבית המשלים הממשלתי־ גרוא־אדי על־שם פלימן בחיפה, מה שיסחר מה יידע לצוות הב ביד של בית המלים ובקניות פרס' עמוס גילבר. הדברים שצר סמו באוזני כאו ממקור מהימן ביותר, אלא שאנא הושש להחשף שמא יבולע לו.

וכך נמסר:

כמה מהעובדים הערבים ב"פלימן" ובקניון הזאבה ערבייה, מאיימים על מספר עובדים יהודים שיקחו להם את הבתים כאשר הערבים יתחילו על המדינה יעוד אמיירית של במהרה בסגנון קשה ביותר. התנהלה מבקשת לסגור את הפרשה הזאת בין כותלי בית המלים, ויתנם האומרים, שתמיסת עולמה הפר ליטי, אינה נותנת לה להאמין, כי שרבים ישראלים כך ידברו. היה כראי ששר הבריאות יתן דעתו לנעשה בבית חולים פלימן ויפנה לשם חוקרים בלתי תלויים. אין ספק כלל כי מה שנכתב כאן יימצא כאמיתי ואו אז, יש להניח, כי יפוטרו העובדים המאיימים ואף יועמדו לדין.

ויהי בחצי הלילה

כל חברי שוטראדו באוזנה באגף החדש של בית החבראה ב"ניר עציון" – חזרו משם ושיר הלל בפיהם.

אני מאוד לא אוהב לעשות פרסומת במדור הזה גם אם היא ראויה ומוצדקת, אלא שלגבי "ניר עציון" אוסמה מהאיסורים שקיבלתי על עצמי. וכל כך למה?

99 אחוז מהמלונות בישראל, גם אלה שרמת הכשרות בהם טובה, אינם מתחשבים בצרכי המוכה והמתחייב ממנה לגבי אוכה רחי המקפיד בשמירתה. ואני לא מתכוון לחמשרות יתי רות. כך, למשל, אוכה שומר מצוות הנזקק לשירותים, וזה רי מבעי גם אצל רחיים, חייב לחמצן ולחדאג בכל הקשור לצ טילת־ידיים. ב־99 אחוז מהמלונות אין בחדר כיור וברז מוצץ לחדר השירותים. לאמור, על האוכה לאמץ אוכה קלא המתירה להשתמש במים שבלקוח מחדרי השירותים מרחק לחם. ואז הוא צריך להזמין את פח החזל שבחדר ולהסתכן למעין כיור. אני עוד לא מצאתי היתר לנשל יידים בתוך השירותים עצמם, וה ציבור הדתי המתארח בבתי מלון מסובל להתלונן על אלף ואחד דברים רק לא על חוסר הנוחות הזאת.

בשביל אוכה המקפיד על נטילת־ידיים כרת וכדין ובלי פח־ רזונות רזוקים, אין בית מלון. עליו למלא כמה בקבוקים עם מים, מהם לשפוך לתוך כוס בשעה הנטילה ואת המים שבכוס להגיע על היד ומכנה לפה הזבל.

ב"ניר עציון" באגף החדש פתרו את הבעייה האת, משום שמישהו שם חשב עליה וחשב־על טובתו של האורח, שהוא לא המיד "מורוץ אורתודוכסי". יש בידים גם מחיץ לשירותים ויש נטלה ואין צורך לעשות התעמלויות כדי לישול יידים כהלכה.

הכשרות במקום היא ברמה גבוהה במיוחד ולא נהיה רק רד חנים ונצייץ, כי האכל בבית הבראה "פשוט מעולה" ואני מצד עם, והחדרים מעולים גם הם.

סדרי הבכשרות מהמשוכללים ביותר וכבראה יהיה צורך לשד כלל אותם קצת מחות. וכל זאת משום מעשה שהיה בימים ואר שונים של הרצת המלון. הלכו להם האחדושים לנום את שנת הלילה. בשעה 2 לערך והזולה מעירכת האוצקה לפעול והבדיקה האוטומטית קראה לפנות מיד את הקומות ולהדות דרך חדרי המדרגות. ומי לא יזנק מהמיטה באחדות הימים הללו למצער הפידמות המתין מאבטח עם נשק והכל המתינו לשמוע מה קרה והאם מהבלים ח"ו הגיעו לאוזר. בתוך זמן קצר נתברר, כי אחד המוגנים התחמם קצת יתר על המידה והוא זה שיגיע את מע רכת האוצקה האוטומטית. בבית הבראה המיקו כבר את הלק חים. האוצקות שוא כבר לא יהיו.

שלא כמו ברוב בתי המלון שבית הכנסת ממוקם באחד האר למות, כאן עומד לרשות האורחים בית כנסת עם ספרייה מרשי מה וכל זה בתוך הפרוייקט של המלון. גם לילדים ראנו ובחדרי המשחקים הם ימצאו את מה שמתאים לגילם. סוף סוף מלון לכל ניין העונה לכל צרכי הציבור הדתי ביותר האמרגנים שלא שכחו אפילו פרט קטן. בהצלחה רבה.

"לקצר סעודת־שבת בשעתיים"

ב"שלמי משה" - ביאורים ועיונים במסכת אבות (הרב משה שלידס), הקרמה המרתיבה בהסברים לסיבת השם מסכת אבות, וכיו היתר שנאות ממקורות שונים לטעם מיקומה של מסכת אבות בסדר נזיקין (בין מסכת עבודה זרה למסכת הדיונית.

באן המברי של רבי ישראל סלנטר ע"ל ושני ספרדים לצדי.

ליבי ישראל סלנטר, יכי צריך לברכה, מחוללה של תנועת המוסר. המבר מדוע שובבו מסכת "אבות" בסדר נזיקין. "החזיתי" - בי היא טעו - אינה פוליא רחי המצממצם במסכת מצוות שבין אדם לבחבר, אלא תורת חיים המקיפה את כל היחיבו של האדם. אי לכך, אין להסתפק בלי מוד תורה המלוכה בחלק "אורח חיים" בו עוסכים רינו תפילה וקריאת שמע, הלכות ברכות, צניעת תפילין, שבתות ומועדים, אלא חייבים להת רבו בעיקר בעניני ממונות ונזיקין, בשפירת רכוש הזולת, והזירות מפגר עה בחברי. שודי האדם נתקל ונפגש במשך היום בשעת משאו ומתנו עם חבריו בדינים אלו יותר מאשר בריני "אורח חיים".

הבריות בדינים אלו יותר מאשר בריני "אורח חיים".

לאור נישתנו זו, יראנו את סדר "נזיקין" - המיותר למצוות שבין אדם לחברי כמרכז הצומת של המוסר תורת המידות ביהדות - בידר איפוא מרוע ממוקמת מסכת "אבות", שפנינה "שלחן ערוך לשלימות האדם" ריוקא בסדר "נזיקין".

וכך כותב ר' ישראל באבות המוסר המפורסמת שלו: חלק גדול מאחר ני בני ישראל – לא יאכלו כלי נשלית ידים, הלילה, אף גם בעת אשר יד עבו ייצטעדו ודבור - ובלשון הרע, התמודד, בגלל יעבדי עליה. גם כלי תאוה גדולה – במחשותינו אלה, תחלה לאל, אימודי נבלות וסרפות יד מיהם מוסכעים בנפש הישראלי, עד אשר לא יצטרך שוק איש לאכוף טבעו ותאותו להתרחק מהם... ואולם בעוונותינו הרבים, במשא ומתן הוא כהיפך, ריב בני אדם לא יודישו על חשק ניר יעוקר מעצמם סרם יתבע נו חברו, ומהם – אשר גם אחר ותעביעה יעשי תחבולות מרמה! הלא מתר רה הכל שוה, זה לא "נעשה" וזה לא תעשה"– אנחנו ראינו שבעוונותינו הרבים אפילו הלומדים וכמעט היראים אינם נזהרים מראי ב"לא תעשה" הלזו ולא תעשון, לא תגזול וכו' אשר יום הכפורים וגם המיתה אינם מכפרים עליה.

ר' ישראל לא רק הנעיר, אלא גם הזריך בשטה זה הלכה למעשה, הרי מספר דוגמאות:

באחד מימי ראש השנה, בשעתה בעיר קובנא, והלהיב ר' ישראל את תלמידיו בדברי התעוררות סערים, הם עמדו להתפלל תפילה מוסף מתוך התעוררות עצומה. אחד התלמידים שהתך להיות את"כ אחד מגדר לי ישראל – וגם אז כבר נחשב מבחירי התלמידים, תפש מקום בסתה בית המדרש והשתעך בתפילה נלבבת. כשסיים ר' ישראל את תפילת העמידה ניגש אל הבחור שעמד עדיין והאריך בתפילה וקרא עליו בקול: גולן גד לה בגנב התפילה נזף בו ר' ישראל: "הביבר אין אתה חושש, תוך תפילת מוסף בעיצומו של יום הדין הקדוש לחסום את סתה בית־המדרש הסלא מסה לסה ולגזול את אויר המתפללים הרי יכול גם לקרות מקרה של התי עלשת מאויר כה חושם ונמצא אתה חייב בעקרן ובהזיקן על הבריות".

אחר מתלמידיו האמדרים הזמינו לשבות בביתו בשבת, השיבו ר' יש ראל שאינו מסכים להתארח בשום מקום בשרם ידע את תולכות ביתו ושולחנו. סיפר לו הלו, כי הכל מתנהל במידב הכשרות והידודי השלכה האפשריים. בשר הוא קונה הוקא אצל קצב פלוני המפורסם לירא ושדר. הבשר הוא "חלק" בלי כל שאלות ושירכות. המבשלת במטבח הוא אשה כשרה ובנעורה, אלמנת תלמידיהם וכת שובים. גם אשתו נכנסת ויוצאת ועיניה פקוחות על כל דבר. בלילי שבתות – הוסיף והתלמיד ושסר – הוא עדך את סעודתו בתאוות רבה, כין מנה למנה עוסקים בדברי תורה, שלא יהא "באלו אכלו מזבחי מתים". מזמרים זמירות שבת וכו', וכך הלו מאריכים בשלחן שבת עד שעה מאוחרת.

לאחר ששמע ר' ישראל את כל פרטי הליכותיו, הסכים לקבל את הזי זמנה – אלא שתבאי אחר הוא מציבו: לקצר את משך הסעודה בשעתיים. בלית ברירה קיבל התלמיד את התנאי, והתפעם מידר מאר קיבל בשלחנו. אכלו מנה אחר מנה, ולא עברה שעה אחרוכה וכבר הגיעו לסוף הסעודה. ל"מים אחרונים" שלפני ברכת המזון. לפני שברכו, אחד התלמיד – בעל הבית, עת, ישאל את ר' ישראל: לשרתי רבי, איזה פגם מצא בהנהגת שר לחני שביקש להזמין כל כך?

ר' ישראל לא ענה דבר וביקש להזמין את המבשלת, האלמנה, ושנה אליה: "אנא, סלחי לי גברת על שעיירתי, אתך הערב, ובגללי נאלצת להי זדרז ולהגיש כלי שהות מנה אחר מנה שלא כדרכך".

כל הנכרנות יוגלו על ראש הדם הסרבה המבשלת, הלואי שכבדרו יתאר רת בבית זה כל ליל שבת. בעל הבית שלי – הוסיפה ואמרה – רגיל לאחר דיך בסעודה זו עד שעה מאוחרת בלילה, ואני עייפה מאר מעמל כל השבוע, ובמיוחד מעמל ערב שבת, עד שרגלי ממש כשלות מעייפות, והנה הזדות לרב הזדוגו הערב, ואני כבר מתפשה ללכת לביתי ולנות.

פנה ר' ישראל למאורחו ואמר לה: תשובה לשאלתך: מדוע הקפדתי לסים בחיזות את הסעודה, מדאי שמעת בתוך דברי המבשלת. נכון, אמנם שהתגדר האישית בלילי שבתות היא נאה מאד, אך ממה דברים אמדיסו רק אם אין היא על חשבון אחרים...

עיקרי שיטתו המוסרית של ר' ישראל סלנטר מצויים אם מערכת הי חסים בין האדם לחברו, את "סדר נזיקין", בראש סולם העדיפויות בשיפור ההנהגתו של האדם, וזהו הקשר של מסכת "אבות" למדר נזיקין לאור השר סה הזה.

מחצרות אדמו"רים וחסידים

עורכת המוסף: נעמי גולן